

F.K.D. Tsang RA

Commissie Toezicht Accountancysector

Dordrecht, 3 oktober 2019
ft/2019/123

Betreft: Consultatie Voorlopige Bevindingen

Geachte leden van de Commissie Toezicht Accountancysector,

Hierbij stuur ik u mijn persoonlijke en primaire reactie op uw rapport. Ik heb ervoor gekozen om deze reactie ook te publiceren als column op accountancyvanmorgen.nl en op LinkedIn zoals u van een niet zo conservatieve accountant mag verwachten.

Met vriendelijke groet,

Fou-Khan Tsang

Bijlage: Rapport CTA maakt accountant klein in grote wereld

Fou-Khan Tsang RA
Iepenlaan 37 3319 VD Dordrecht
Telefoon: 078-6215314 Mobiel: 06-42215033
E-mail: fouktsang@gmail.com

Rapport CTA maakt accountant klein in grote wereld

Vanochtend dacht ik er voor het eerst in mijn 25-jarige carrière aan om mijn accountantstitel in te leveren. De aanleiding? Ik had gisteravond laat tot twee keer toe het tussentijdse rapport van de Commissie Toekomst Accountancy (CTA) gelezen. Dat zorgde voor een onrustige nacht en een rotgevoel bij het ontwaken. Ik zal u vertellen waarom.

Vorig jaar uitte de minister tijdens de Accountantsdag stevige kritiek op het accountantsberoep. Dat was toch wel pijnlijk tijdens ons eigen feestje. De minister verweet de sector vorig jaar dat zij in vier jaar te weinig had gedaan en dat er kwetsbaarheden zitten in de structuur van de accountancy. Als ik het rapport van de CTA doorlees, zie ik maar weinig tot niets terug in het rapport van de CTA. Was de kritiek van de minister toen ongefundeerd? Dan lijkt het mij verstandig dat hij op de aankomende Accountantsdag zijn verontschuldigen komt aanbieden. Of durft de CTA niet echt kritisch te zijn? De reacties vanuit de sector ademen dus ook een beetje opluchting uit; dat hebben we al lang niet meegemaakt.

Passages

‘Waarom dan een kritische column, Fouk?’ vroegen mijn collega’s. ‘Iedereen is positief, dus pas op.’ Maar toch moet ik mijn ei kwijt, want ik lees iets in het rapport waar ik echt op moet reageren. Ik citeer even enkele passages uit het rapport:

4. Er bestaat een kloof tussen wat de samenleving verwacht van de wettelijke accountantscontrole en dat wat accountants thans (kunnen en moeten) leveren. Deze kloof richt zich onder meer op de verwachtingen rondom continuïteit, fraude en duurzame ontwikkeling (bijvoorbeeld de zogenoemde sustainable development goals; SDG's).

5. Om de kloof tussen de wensen van de gebruikers en de inhoud van de accountantscontrole te verkleinen moeten de onderwerpen continuïteit en fraude een grotere en meer herkenbare positie krijgen in de accountantscontrole. Deze onderwerpen krijgen eveneens een belangrijkere positie in de opleiding en de permanente educatie. Dit geldt niet voor controle van niet-financiële informatie die minder tot het traditionele, aan de controlerend accountant voorbehouden werkkterrein behoort. De controle van deze niet-financiële informatie hoeft niet te worden voorbehouden aan de accountant.

124. De commissie heeft gewezen op de kloof die bestaat tussen wat de samenleving verwacht van de wettelijke accountantscontrole en dat wat accountants thans (kunnen en moeten) leveren (de ‘evolution gap’ van ACCA). Deze kloof richt zich onder meer op de verwachtingen rondom continuïteit, fraude en duurzame ontwikkeling (bijvoorbeeld de zogenoemde sustainable development goals; SDG's).

125. Voor vermogensverschaffers wordt een beoordeling van de score van een onderneming op de SDG's steeds belangrijker. De commissie is opgevallen dat ook de sector niet onwelwillend lijkt te staan tegenover werkzaamheden die, kort gezegd, niet onmiddellijk tot de natuurlijke habitat van de controlerend accountant lijken te behoren. Dit zijn activiteiten op enige afstand van de traditionele controle van de financiële verantwoording – waarbij overigens geen oordeel wordt geveld over het belang van dergelijke rapportages – en de vraag rijst of met dergelijke initiatieven de sector niet bijdraagt aan het scheppen van nog hogere verwachtingen over hetgeen de accountant in zijn controle vermag.

126. De commissie ziet vooralsnog geen bijzondere reden waarom de controle van niet-financiële informatie tot het wettelijk prerogatief van de accountant zou moeten gaan behoren. Er zijn immers voldoende andere beroepsbeoefenaars die deze taak kunnen ver-

vullen. Bovendien acht de commissie het denkbaar dat de verwachtingskloof zal toemenen als de controle op SDG's scores onderdeel zal uitmaken van de wettelijke accountantscontrole, de onzekerheid over SDG's scores is immers, althans in verhouding tot de beoordeling van financiële cijfers, relatief groot. Daarmee zou toevoegen van de controle op niet-financiële informatie aan de (traditionele) publieke taak van accountants het publieke belang van controle op financiële informatie kunnen schaden. Dit laat onverlet dat de commissie het denkbaar acht dat de controle op niet-financiële informatie gereguleerd wordt. De commissie wil dan ook niets afdoen aan het belang van (verificatie) van dit type informatie. Zij meent evenwel dat een oordeel over een (eventueel verplichte) controle van dit type informatie en de vraag wie een dergelijke controle zou moeten uitvoeren niet binnen het bereik van haar onderzoek valt.

127. Ten aanzien van de onderwerpen fraude en continuïteit komt de commissie tot een ander oordeel. Deze onderwerpen behoren al wel tot het traditionele werkveld van accountants²⁶ en de relatie met de financiële verantwoording is evident.

Blind voor duurzaamheid

Dus: in een tijd waarin 7 miljoen jonge mensen de straat op gaan om te staken voor beter klimaat, in een tijd waarin CEO's van grote Amerikaanse ondernemingen aangeven dat ze (eindelijk) niet alleen rekening gaan houden met de shareholder maar juist met de stakeholder. In een tijd waarin grote Nederlandse financiële instellingen aangeven dat ze bij hun beleggingsbeleid rekening gaan houden met duurzaamheid. In een tijd waarin steeds meer ondernemingen erkennen dat we niet alleen moeten rapporteren over financiële gegevens, maar dat we juist veel breder en meer geïntegreerd moeten rapporteren... In die tijd duwt de Commissie Toekomst Accountancy de accountant terug in zijn enge financiële hokje. Nee, dat is een lekker toekomstperspectief! De commissie kleineert integrated reporting tot iets vaags met SDG's, terwijl dit veel breder is, veel verder gaat. Ook acht de commissie goede assurance niet zo van belang, door te stellen dat dit ook kan worden geverifieerd door andere beroepsgroepen. Overigens zonder te weten wie dat dan zou moeten doen.

Assurance bij niet-financiële verantwoordingen

Ik kom inderdaad weleens partijen tegen, die de indruk wekken dat ze duurzaamheid of de impact van organisaties meten en daarover rapporteren. Wat mij daarbij altijd opvalt, is dat zij maar weinig verstand hebben van assurance en wat daarbij komt kijken. Tegelijkertijd komt er wel steeds meer vraag naar assurance bij niet-financiële (lees: meer geïntegreerde) verantwoordingen – dat concludeert de commissie ook. Ik snap niet waarom dit door een andere beroepsgroep zou moeten gebeuren. Het is dan ook een enorme tegenstrijdigheid die ik hier signaleer: de commissie benadrukt de maatschappelijke rol van de accountant, maar als ze de accountant terugdrukken in zijn enge financiële rol, dan doen ze juist de maatschappelijke rol van de accountant tekort. En dit sluit ook niet aan bij de internationale trend, waar de accountant deze rol juist wél krijgt/pakt.

Geef progressieve accountants de ruimte

De commissie beschrijft de sector als erg conservatief. Als ik zie met wie ze gesproken hebben, kan ik mij persoonlijk iets voorstellen bij dat sentiment. Peter Bakker verklaarde dat "accountants will save the world" en daar is helemaal niets conservatiefs aan. Ik wil niet dat deze commissie ons, als meer progressieve accountants, de kans afpakt om de wereld te redden. Dan kan ik inderdaad beter mijn titel inleveren.